

مدیریت حوزه علمیه استان قم

رساله علمی سطح ۳

نقش روحانیت در مقابله با جنگ نرم

استاد راهنما: حجه الاسلام والمسلمین محسن مهاجرنیا

استاد مشاور: حجه الاسلام والمسلمین سید مهدی موسوی اصل

محقق: علی اکبری

سال تدوین:

۹۳-۹۴

حمد و سپاس

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلاِ أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَ وَآخِرِ بِلاِ آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ الَّتِي قَصَرَتْ عَنْ

رَوِيَتْهُ أَبْصَارُ النَّاظِرِينَ

اللَّهُمَّ سَرِّحْنِي الْهَمومَ وَالْغَمومَ وَوَحْشَةَ الصِّدْرِ وَوَسوسَةَ الشَّيْطَانِ وَصَلِّ اللَّهُ

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَطْيَبِينَ وَالْأَطْهَرِينَ وَالْمُتَجَبِّينَ سَيِّمًا بِقِيَةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَهَبْ

لَنَا رَافَتَهُ وَرَحْمَتَهُ وَدَعَائِهِ

از کلیه عزیزانی که در تدوین این رساله مدد رسان اینجانب بودند به ویژه

اساتید ارجمند راهنما و مشاور جناب حجه الاسلام مهاجرنیا و جناب حجه الاسلام

موسوی اصل واز واحد محترم مدارج علمی وهمین طور از خا نواده عزیزم

سپاسگزاری می نمایم.

تقدیم به:

این اثر ناقابل را به ارواح طیبه شهدای والامقام روحانیت که با اهدای جان خود در راه اعتلای کلمه الله، رساله عملی خود را باخون مطهرشان به اتمام رساندند تقدیم می کنم. و رجاء واثق دارم که کلیه خادمان به ساحت مقدس دین وبنده حقیر مشمول ادعیه زاکیه امام عصر (عج) قرار بگیریم.

واژگان کلیدی

۱-روحانیت

۲-جنگ نرم

۳-مقابله

۴-جنگ سرد

۵-تهاجم فرهنگی

۶-دین

۷-سبک زندگی

۸-دستگاههای فرهنگی

۹-تکالیف ووظائف

۱۰-اسیبها

چکیده

در این نوشتار در جستجوی جواب به این سوال هستیم که آیا روحانیت در مقابله با جنگ نرم تکلیف و نقشی دارد یا که ندارد؟ در جواب باید گفت که از موثرترین نهادهای اسلامی و انقلابی که تولید قدرت نرم و مقابله با جنگ نرم می کند نهاد روحانیت می باشد. زیرا دشمن در دوساحت بینش و گرایش وارد عمل و میدان کارزار شده است. در ساحت باورها و بینش ها اراده دشمن بر تخریب باورهای دینی جامعه از طریق رواج شکاکیت و موهوم دانستن عقائد بنیادین مذهبی می باشد. و در عرضه عمل و رفتار فردی و اجتماعی نقشه دشمن دامن زدن به اباحه گری و لااوبالی گری در جوامع اسلامی می باشد. که این راهبرد منجر به استقرار سبک و سلوک الحادی در فرد و جامعه می شود. مدعی این است روحانیت در هر دو این بخش دارای توانمندی و قدرت نرم می باشد. روحانیت با استفاده کامل از دوا ابزار کلان تبیین و تبلیغ دین قادر خواهد بود که دژ محکمی در مقابل جنگ نرم باشد. سازمان روحانیت با پشتوانه دینی و مردمی تأثیرگذار خود سد محکمی بر سر راه تهاجم فرهنگی و جنگ نرم می باشد. بدون درنگ باید از روحانیت به عنوان اسلام شناسان همواره در طول تاریخ ملجا و مورد اعتماد و وثوق مردم بوده اند در وقوع تهاجمات فکری و اعتقادی دشمن عنود با روشنگری و بصیرت افزایی سد محکمی در برابر تهدیدات نرم دشمنان بوده اند. البته در مقابله با هجمه نرم دشمنان کلیت حاکمیت مسولیت و ماوریت مقابله را دارد. دستگاههای فرهنگی باید با برنامه ریزی و سیاستگذاریهای منطقی بستر رشد فضائل اخلاقی را فراهم کرده و همه روزه های ورود فرهنگ منحط غربی را در جامعه اسلامی مسدود نمایند. روحانیت در مقایسه با سایر نهادهای

فرهنگی در مقابله با جنگ نرم به علت برخوردار بودن از این ظرفیت مذکور از یک توان فوق العاده ای برای تحقق گفتمان دین محور در جامعه و مقابله با مظاهر اشکار بی دینی دارد که کمتر دستگاه فرهنگی و شخصیتی و قشری از این جامعیت برخوردار می باشند. همه دستگاههای فرهنگی از قبیل وزارت ارشاد، صداوسیما، شورای عالی انقلاب فرهنگی و سایر دستگاههای فرهنگی با پشتوانه های علمی و معنوی روحانیت می توانند به حد اعلای کارآمدی برسند. روحانیت هم مانند سایر نهادهای انقلابی برای توفیقات بیشتر نیاز به پایش و آسیب شناسی مستمر دارد تا در این بستر ضعف ها و آسیب ها به حد اقل رسیده و نقاط قوت شناسایی و تکمیل و تقویت شود.

فهرست

مقدمه ۱

فصل اول: مفاهیم و کلیات

مفهوم روحانیت ۴

مفهوم جنگ نرم ۱۴

مفهوم مقابله و مواجهه

کلیات ۲۶

اشکال و روش های جنگ نرم ۲۶

ابزارهای جنگ نرم ۲۷

جنگ سایبری ۳۶

جنگ نرم و تهاجم فرهنگی ۴۲

برخی از مظاهر تهاجم فرهنگی در تاریخ معاصر ایران ۵۰

فصل دوم: جایگاه روحانیت در مقابله با جنگ نرم در مقایسه با سایر نهادها ۶۸

۱- مقایسه جایگاه روحانیت با دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با جنگ نرم ۷۳

۲- مقایسه جایگاه روحانیت در مقایسه با شورای عالی انقلاب فرهنگی در مقابله با جنگ نرم ۷۷

۳- مقایسه جایگاه روحانیت با وزارت ارشاد در مقابله با جنگ نرم ۸۳

۴- مقایسه جایگاه روحانیت در مقایسه با صدا و سیما در مقابله جنگ نرم ۹۲

فصل سوم: وظایف روحانیت در مقابله با جنگ نرم..... ۹۹

۱- تکلیف تبیینی ۹۹

۲- تکلیف تبلیغی و روشنگری ۱۰۲

۳- تکلیف عملی ۱۰۵

فصل چهارم: ابزارهای روحانیت در مقابل جنگ

نرم..... ۱۰۸

۱- ابزارهای فرهنگی (تبلیغ، تدریس، تألیف و ...) ۱۰۸

۲- ابزارهای اجتماعی (امامت جمعه، امامت جماعت، مساجد، پایگاه ها و بسیج) ۱۱۷

۳- افشای ماهیت جنگ نرم ۱۲۰

فصل پنجم: آسیب شناسی روحانیت در مقابله با جنگ نرم..... ۱۲۳

۱- محدودیت های سیاسی، اجتماعی روحانیت در مقابله با جنگ نرم ۱۲۵

۲- موانع فرهنگی روحانیت در مقابله با جنگ نرم ۱۳۴

جمع بندی و نتیجه گیری ۱۳۷

منابع و مأخذ ۱۳۹

مقدمه

ماهیت جنگ نرم همزاد با آدمیزاد می باشد و راهبرد اصلی ابلیس در مقابله با فطرت الهی انسان ازاله کردن از درون و باطن انسان می باشد. لذا باید پیدایش نبرد نرم را آغاز خلقت انسان دانست. و در طول تمام دوره ها و اعصار و قرون متمادی، راهبرد اصلی اهریمنان تاریخ نابودی ارزشهای والای الهی و انسانی و در نهایت جنگ نرم بوده است. این جنگ و نبرد نرم دارای سه عنصر اساسی سرعت، دقت و قدرت در نیل به اهداف خود می باشد. جامعه هدف در جنگ نرم قلوب و عواطف و باورهای دینی انسانها می باشد. لذا اساس جنگ نرم بر تخریب ساختارهای دینی و ملی و فرهنگی جوامع مسلمان استوار می باشد. برخلاف نبرد سخت که نبرد با جسم و تن انسان می باشد بدون تسخیر قلوب و عواطف انسانی. جنگ نرم قلوب و باطن انسان را تسخیر می کند و در واقع به دنبال تحقق حاکمیت نفسانیات و شهوات در وجود انسان می باشد. ماهیت جنگ نرم گر چه عمری به درازی تاریخ دارد ولی به شکل مصطلح در چند سال گذشته و همینطور از لسان رهبر معظم انقلاب وارد ادبیات سیاسی و فرهنگی کشور شده است و رهبر انقلاب به صورت مستوفی این بحث را مطرح کردند و در مواردی هم به راهکارهای مقابله با جنگ نرم پرداخته اند. در عصر حاضر راهبرد نظام سلطه برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران بعد از شکست متوالی در فاز نظامی و براندازانه که هشت سال جنگ تحمیلی نمونه کامل مقابله نظامی و براندازانه بوده است با تغییر رویکرد وارد فاز تجاوز گسترده و جنگ تمام عیار فرهنگی شده است. و تمام نظریه پردازان و تئوریسین های غربی از جمله تافلر در کتاب موج سوم، هانتینگتون در نظریه برخورد تمدنها، جیمزولسی، و دیگران راهبرد مقابله نرم را که در چارچوب تخریب بنیانهای دینی و اخلاقی جامعه ایران اسلامی انجام ماموریت می کند را در دستورکار سرویس های امنیتی و جاسوسی و مراکز تحقیقاتی غربی قرار دادند. و با بسیج همه امکانات سخت افزاری و اطلاعاتی و غیر ذالک و با بهره جستن از شیوه های متعدد و متنوع درصدد تحقق اهداف کوتاه مدت و میان بلند و بلند مدت خود می باشند. هدف نهایی در جنگ نرم نظام سلطه وجهه استکبار نابودی کامل ساختارهای ارزشی و دینی در جوامع مسلمان و جایگزین کردن فرهنگ ارزشهای غربی

واومانیستی می باشد. و انقلاب اسلامی به عنوان ام القرای جهان اسلام والهام بخش سایر ملل مسلمان مورد هدف جدی دشمن در این هجمه قرار گرفته است. لذا پرداختن به ابعاد و اشکال گوناگون جنگ نرم در فضای کنونی بسیار حیاتی می باشد. از آنجایی که نظام اسلامی امروز به عنوان بازیگر اصلی در معادلات جهانی می باشد، از یک اقتدار سیاسی و بین المللی برخوردار می باشد. ظرفیت های گوناگون نظام اسلامی در بخش ها گوناگون علمی و فن آوری وجود نخبگان دینی علمی و سیاسی این نظام را در قله عزت و اقتدار بین المللی قرار داده است. لذا نظام اسلامی در مواجهه با تهدید نرم نه تنها دست بسته نیست بلکه می تواند با استفاده از همه ظرفیتهای گوناگون خود تهدیدی جدی برای دشمنان اسلام و انقلاب باشد. تحولات منطقه در کشورهای سوریه و عراق و بحرین و سایر کشورهای مسلمان، الهام گرفته از قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران می باشد.

یکی از اصلی ترین این ظرفیت ها، شبکه مردمی و دینی و نخبگانی نهاد مقدس روحانیت می باشد. مهمترین و تاثیر گذار ترین قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران به معنای اخص و جهان اسلام به صورت اعم نهاد مقدس روحانیت می باشد. بدون اغراق و تسامح لازم است اعتراف کنیم که نهاد مقدس روحانیت در رأس آن مراجع عظام تقلید و همین طور فضلالی ارجمند حوزه های علمیه فرماندهان جنگ نرم می باشند. لذا ضروری است ظرفیت بی بدیل سیاسی، اخلاقی، دینی و غیره در کنار پایگاه مستحکم اجتماعی روحانیت و نقش سازنده این نهاد مقدس در تولید سرمایه های اجتماعی، مورد استفاده بهینه قرار گیرد. خصوصاً نقش روحانیت در مقابله با تهدیدات جنگ نرم مورد مذاقه و کنکاش قرار گیرد. سزاوار است همگان از این ظرفیت شایسته در جهت پیشبرد اهداف مکتب رهایی بخش اسلام و مبارزه با مظاهر گوناگون جنگ نرم بهره مند شوند. این نوشتار به نقش و جایگاه روحانیت در مقابله با جنگ نرم پرداخته شده است. این رساله ادعای پرداختن کامل و شافی به این موضوع را ندارد زیرا با بضاعت قلیل نگارنده امکان تحقق این مهم نمی باشد. لکن به اندازه توان و تحقیقی که در این باب صورت گرفته است برخی از زوایای بحث مورد تتبع و تحقیق قرار گرفته است در پایان رجاء واثق دارم این ناچیز و این کمترین شامل

ادعیه زاکیه امام عصر قرار بگیرد و این نوشتار زمینه ساز روشنایی قبر و قیامت. و خدمتی هم به
اسلام عزیزو انقلاب اسلامی باشد.